

Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur

701. meddelelse. 6. december 1962

A. Forsøgsresultater

Forsøg med middeltidlige kartoffelsorter 1956-61

I den pågældende periode er afprøvet en række nye sorter med Bintje som målesort. Kennebec og Tylstrup 48-287 udgik i 1959 efter 4 års forsøg. Sebago, Concordia og Virginia er ligeledes afprøvet i 4 år, medens Erdmanna, Perlerose og Tylstrup 52-499 kun har været med i 2 års forsøg. Forsøgene er gennemført på let lerjord ved Lyngby og på let sandjord ved Jyndevad, Lundgaard, Studsgaard og Tylstrup. Forsøget ved Jyndevad i 1957 er kasseret på grund af sandflugt med påfølgende frostskaade.

Læggematerialet er fremavlet og opbevaret ved Tylstrup og udsendt sorteret til forsøgsstederne i størrelsen 30-50 mm. Inden

	hkg pr. ha	Forholdstal	Vægt pct. knolde				g pr. knold		
			knolde tørst.	knolde tørst.	over 50 mm	under 50 mm		30 mm	tørst.
1956-59, 19 forsøg									
Bintje	291	59.9	100	100	24	72	4	20.6	53
Kennebec	280	57.1	96	95	66	32	2	20.4	98
Tylstrup 48-287	293	58.0	100	97	33	63	4	19.8	62
LSD/95 %*	7								
1957-60, 19 forsøg									
Bintje	334	68.6	100	100	34	63	3	20.5	61
Sebago	284	57.9	85	84	71	27	2	20.4	102
LSD/95 %	21								
1958-61, 20 forsøg									
Bintje	341	69.8	100	100	36	61	3	20.5	64
Concordia	296	61.6	87	88	38	57	5	20.8	54
Virginia	350	72.6	103	104	46	51	3	20.7	67
LSD/95 %	13								
1960-61, 10 forsøg									
Bintje	388	79.5	100	100	45	52	3	20.5	72
Erdmanna	420	84.8	108	107	53	43	4	20.2	64
Perlerose	370	68.5	95	86	37	59	4	18.5	67
Tylstrup 52-499	423	85.6	109	108	38	60	2	20.2	72
LSD/95 %	23								

* Lavest sikre forskel mellem to sorter.

lægning, der i de fleste tilfælde har fundet sted i sidste halvdel af april, er kartoflerne let forspiret.

Der er normalt foretaget 2-3 forebyggende sprøjtninger mod skimmel.

Gennemsnitsresultaterne af forsøgene er anført i foranstående oversigt, hvor læggekartofler er fradraget vægtudbyttet af knolde. Resultaterne fra de enkelte forsøgssteder og år fremgår af bilaget.

Udbytte og knoldstørrelse

I 4 års forsøg har Kennebec givet lidt mindre og Tylstrup 48-287 samme knoldudbytte som Bintje. Sebago og Concordia har givet henholdsvis 50 og 45 hkg knolde mindre end Bintje, medens Virginia ligger lidt over målesorten. Af de tre sorter, der kun er afprøvet i 2 års forsøg, har Erdmanna og Tylstrup 52-499 givet samme udbytte af knolde og 35 hkg mere end Bintje, medens Perlerose ligger ca. 20 hkg lavere. Perlerose og Tylstrup 48-287 har lidt lavere tørstofprocent end Bintje, medens de øvrige sorter forholder sig som denne. Knoldvægten har været væsentlig højere hos de to amerikanske sorter, Kennebec og Sebago, end hos de øvrige og lavest hos Concordia. Udbyttets fordeling i de enkelte størrelsesgrupper viser, at udbyttet af 30-50 mm knolde varierer fra ca. 30 pct. af det totale udbytte for Kennebec og Sebago til 43-72 pct. for de øvrige sorter.

Tidlighed, sygdomme og kogekvalitet

Ved de enkelte forsøgssteder er der foretaget bedømmelse af sorterernes tidlighed og af modtagelighed for skimmel på toppen. Ved Statens plantepatologiske Forsøg er der endvidere undersøgt knoldprøver for indvendige rustpletter, og Statens Husholdningsråd har foretaget kvalitetsundersøgelser. Gennemsnitsresultaterne er anført i nedenstående oversigt.

Sort	Tidlighed 1 = tidligst 10 = sil- digst	Skimmel 0 = ikke angrebet 10 = ødelagt	pct. knolde med rust- pletter	Smag 0-10 10 = bedst	Udkogning 0-10 10 = helt udkogt	Mørk- farvning 1-10 10 = helt sort
1956-59						
Bintje	5.4	6.6	0	7.3	1.3	2.2
Kennebec	5.6	3.0	8	5.6	0.6	3.0
Tylstrup 48-287 ..	6.3	4.4	3	6.9	0.3	2.3

Sort	Tidlighed	Skimmel	pct.	Smag	Udkogning	Mørk-
	1 = tidligst 10 = sil- digst	0 = ikke angrebet 10 = ødelagt	knolde med rust- pletter	0-10 10 = bedst	0-10 10 = helt udkogt	farvning 1-10 10 = helt sort
1957-60						
Bintje	5.1	7.3	0	7.1	0.9	2.2
Sebago	6.5	3.7	4	5.8	0.3	2.4
1958-61						
Bintje	4.9	7.4	0	6.8	0.8	2.4
Concordia	5.4	6.1	4	6.3	0.3	2.6
Virginia	6.1	1.8	7	6.3	0.8	2.7
1960-61						
Bintje	4.7	7.9	1	6.9	0.5	2.9
Erdmanna	6.4	2.0	2	6.3	0.3	2.9
Perlerose	4.5	8.4	1	5.1	0.0	3.8
Tylstrup 52-499 ..	5.5	5.8	1	5.4	1.3	3.2

Perlerose har været lidt tidligere moden end Bintje, medens Kennebec modner nogle få dage senere. De øvrige sorter er ca. 10 dage senere end målesorten. Overfor angreb af skimmel på toppen har Virginia og Erdmanna, der hører til de sildigste, vist mindst modtagelighed, medens Perlerose har været stærkest angrebet.

Bintje, Perlerose og Tylstrup 52-499 har praktisk taget været fri for indvendige rustpletter, medens Kennebec og Virginia har været stærkest angrebet.

Kvalitetsundersøgelserne, der omfatter smag, tilbøjelighed til udkogning og mørkfarvning, viser, at Bintje har haft den bedste smag efterfulgt af Tylstrup 48-287. Kennebec, Sebago, Perlerose og Tylstrup 52-499 har været ringest i smagsmæssig henseende. Perlerose, Sebago, Concordia og Erdmanna har været de mest faste ved kogning, medens Bintje og Tylstrup 52-499 har vist lidt større tilbøjelighed til udkogning end de øvrige sorter.

Sorternes modtagelighed for stærke viraer, bladrullesyge og rynkesyge er undersøgt i specielle smitteforsøg med efterfølgende kontroldyrkning. Resultaterne fremgår af følgende oversigt.

		pct. angrebne planter	
		bladrullesyge	rynkesyge
Bintje	1956-59	27	19
Kennebec	»	30	1
Tylstrup 48-287	»	62	16
Bintje	1957-60	53	36
Sebago	»	73	3
Bintje	1958-61	50	44
Concordia	»	30	27

		pct. angrebne planter	
		bladrullesyge	rynkesyge
Virginia	1958-61	44	7
Bintje	1960-61	47	51
Erdmanna	»	26	10
Perlerose	»	59	65
Tylstrup 52-499	»	80	65

Smittetilstandene har varieret de enkelte år, men det vil ses, at der er en betydelig forskel på de enkelte sorters modtagelighed for de stærke viroser. Kennebec, Concordia og Erdmanna har vist mindst modtagelighed overfor bladrullesyge, medens Tylstrup 52-499, Sebago, Tylstrup 48-287 og Perlerose har været stærkest angrebet. Overfor rynkesyge har Kennebec, Sebago, Virginia og Erdmanna vist ringe modtagelighed, medens Tylstrup 52-499, Perlerose og Bintje har været stærkest angrebet.

Holdbarhed og tilbøjelighed til spiring.

Undersøgelse af sorterens holdbarhed under opbevaring og tilbøjelighed til spiring er gennemført på grundlag af prøver på 50 kg sunde kartofler, der om efteråret er hensat i kasser i kartoffelkælder ved de enkelte forsøgssteder. Om foråret er knoldene undersøgt for rådpletter, og der er givet karakter for spirernes længde. Gennemsnitsresultaterne fremgår af nedenstående oversigt.

Sort	anvendelig til spisebrug	pct. knolde med våde pletter		Karakter for spiring 0-5
		mindre end ¼ af knolden	større end ¼ af knolden	0=uspiret, 5=2 cm lange spirer
1956-59				
Bintje	97.4	1.0	1.6	1.7
Kennebec	94.3	2.1	3.6	1.1
Tylstrup 48-287	96.2	2.3	1.5	3.3
1957-60				
Bintje	96.8	1.1	2.1	1.6
Sebago	97.2	1.6	1.2	1.5
1958-61				
Bintje	94.7	1.6	3.7	1.6
Concordia	98.0	0.8	1.2	2.3
Virginia	97.4	1.1	1.5	0.7

Sort	anvendelig til spisebrug	pct. knolde med våde pletter		Karakter for spiring 0-5
		mindre end $\frac{1}{4}$ af knolden	større end $\frac{1}{4}$ af knolden	0=uspiret, 5=2 cm lange spirer
1960-61				
Bintje	90.9	2.2	6.9	1.6
Erdmanna	98.3	1.0	0.7	1.5
Perlerose	97.7	0.9	1.4	4.0
Tylstrup 52-499	91.0	0.8	8.2	1.5

For Erdmanna, Concordia, Perlerose og Sebago er der konstateret mindst svind. Bintje har holdt sig godt i de to første forsøgsrækker, men har haft forholdsvis flere knolde med råddletter i forsøgene 1958-61. Virginia og Kennebec har vist mindst tilbøjelighed til spiring, og Perlerose samt Tylstrup 48-287 har haft de længste spirer.

Kort beskrivelse af sorterne.

Bintje (K.L. de Vries, Holland). Afstamning: Munstersen×Franche. Middelstore, ovale, glatte knolde med flade øjne. Kød- og hudfarve gul. Hvide blomster. Blomstrer sparsomt. Er modtagelig for kartoffelbrok.

Kennebec (U.S. Dep. of Agric., Maine, U.S.A.). Afstamning: (Cippewa×Katahdin)×Earlaine. Store, rundovale knolde med flade øjne. Kød- og hudfarve hvid. Hvide blomster. Sorten er modtagelig for kartoffelbrok.

Tylstrup 48-287 (statens forsøgsstation, Tylstrup). Afstamning: (King Edward×Alma)×Frühmølle. Knoldene er middelstore, ovale, glatte og med flade øjne. Huden er rødbrøget og kødet gult. Blomsterfarven er lys violet. Er brokimmun. Sorten er ikke i handelen.

Sebago (U.S. Dep. of Agric., Maine, U.S.A.). Afstamning: Chippewa×Katahdin. Knoldene er store, rundovale lidt flade og med ret flade øjne. Kød- og hudfarve hvid. Talrige store violette blomster. Er modtagelig for kartoffelbrok.

Concordia (Pommersche Saatzucht, Tyskland). Afstamning: Frøsort af Juli×frøsort af Flava. Knap middelstore, rundovale til

runde knolde med ret flade øjne. Huden er hvid og kødet gult. Blomsterfarven er hvid. Er brokimmun. Sorten er ikke i handelen.

Virginia (Ragis, Tyskland). Afstamning: Sol. demissum × Flava. Knoldene er middelstore, runde med ret dybe øjne. Huden er hvid, svagt rødlig ved navlen. Kødet er gult. Blomsterfarven hvid. Er brokimmun. Sorten er ikke i handelen.

Erdmanna (Börger og Behm, Hamborg). Afstamning: Aquila × Merkur. Middelstore, runde til rundovale lidt kantede knolde med ret dybe øjne. Huden er hvid og kødfarven gul. Blomsterfarven er kraftig rødviolet. Er brokimmun. Sorten er ikke i handelen.

Perlerose (Solanum, Chateaulin, Frankrig). Afstamning: Craigs Defiance × Rosa. Ovale knolde med ret flade øjne. Huden er lyserød og kødfarven gul. Blomsterfarven er hvid. Er brokimmun. Sorten er ikke i handelen.

Tylstrup 52-499 (statens forsøgsstation, Tylstrup). Afstamning: Bintje × Flämingskost. Knoldene er ovale og med flade øjne. Huden er hvid, lidt ru, kødfarven gul. Blomsterfarven er hvid. Er brokimmun. Sorten er ikke i handelen.

Bilag til 701. meddelelse.

Middeltidlige kartoffelsorter 1956-61, forholdstal for knoldudbytte

Sort	Lyng- by	Jynde- vad	Lund- gaard	Studs- gaard	Tyl- strup	1956	1957	1958	1959	1960	1961
1956-59											
Bintje	100	100	100	100	100	100	100	100	100	-	-
Kennebec	85	97	107	99	93	93	93	106	89	-	-
Tylstrup 48-287	92	93	106	96	112	120	99	88	100	-	-
hkg pr. ha = 100	285	258	293	298	317	245	345	343	244	-	-
1957-60											
Bintje	100	100	100	100	100	-	100	100	100	100	-
Sebago	76	78	95	81	94	-	90	76	94	84	-
hkg pr. ha = 100	353	356	306	311	349	-	345	343	244	406	-
1958-61											
Bintje	100	100	100	100	100	-	-	100	100	100	100
Concordia	79	89	92	83	92	-	-	84	86	64	89
Virginia	98	100	109	96	111	-	-	104	100	103	103
hkg pr. na = 100	383	370	306	297	348	-	-	343	244	406	369
1960-61											
Bintje	100	100	100	100	100	-	-	-	-	100	100
Erdmanna	96	107	115	108	120	-	-	-	-	107	110
Perlerose	86	90	105	95	105	-	-	-	-	97	94
Tylstrup 52-499	98	109	111	105	126	-	-	-	-	108	110
hkg pr. ha = 100	462	451	342	317	367	-	-	-	-	406	369

Trykt i 24.000 eksemplarer

NIELSEN & LYDICHE (M. SIMMELKJÆR)
KØBENHAVN